

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1223

гр. София, 22.12.2022 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ НАКАЗАТЕЛЕН, в закрито заседание на двадесет и втори декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Камен Иванов

Членове: Владимир Астарджиев
Виолета Магдалинчева

като разгледа докладваното от Владимир Астарджиев Въззивно частно наказателно дело № 20221000600821 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.243, ал.8 вр. ал.7 от НПК.

С определение от 20.06.2022г. по НЧД №2337/2022г. по описа на СГС, НО, 9 състав съдът е потвърдил Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №II-048/1999г. по описа Военно-окръжна прокуратура-гр.София.

Срещу определението в законоустановения срок е постъпила жалба от С. Б. Г. - пострадал от разследваните по делото деяния, чрез адв.Е. Ф. - упълномощен повереник (л.16 от делото).

Срещу определението е постъпила и жалба от Гражданската организация за справедливост, права и културно сътрудничество на Балканите чрез председателя С. Ю..

По допустимостта на жалбите:

Жалбите срещу определението на СГС са подадени в законоустановения срок.

Жалбата на С. Б. Г. е допустима - лицето има качеството на пострадал от разследваните по делото деяния и съобразно чл.243, ал.7 НПК може да обжалва определението по чл.243, ал.6 НПК, постановено от първата

инстанция.

Жалбата на Гражданската организация за справедливост, права и културно сътрудничество на Балканите чрез председателя С. Ю. е недопустима.

Българското наказателно процесуално право не познава възможността организации на пострадали лица да обжалват Постановления за прекратяване на наказателно производство и Определения на съда в процедура по чл.243 НПК.

В чл.243, ал.4 и ал.7 НПК законът изрично е ограничил правото на обжалване на тези актове до пострадалия - физическо лице или неговите наследници - физически лица. Единствено при престъпления с имуществен вредоносен резултат Постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство, респ. Определението на първоинстанционния съд, могат да бъдат обжалвани от оцетени юридически лица.

В конкретния случай Гражданската организация за справедливост, права и културно сътрудничество на Балканите не представлява оцетено юридическо лице и няма правна възможност да участва в процедура по чл.243 НПК. Такава възможност имат посочените в приложението към жалбата на Гражданската организация за справедливост, права и културно сътрудничество на Балканите физически лица, но тези жалби по неизвестни за съда причини не са приложени по делото (за това вж. и по-долу).

Поради това настоящият съдебен състав счете, че следва да разгледа единствено жалбата на С. Б. Г..

Софийски апелативен съд, след като обсъди доводите в жалбата на С. Б. Г. и след като в съответствие с чл.243, ал.8 вр. ал.5 НПК провери изцяло правилността на атакуваното определение, **констатира**, че същото трябва да бъде отменено, както да се отмени и Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София за прекратяване на наказателното производство поради следните съображения:

При завършване на досъдебното производство и произнасянето на прокурора с атакуваното в настоящето производство Постановление от

31.05.2022г. са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, ограничаващи правата на пострадалите от разследваните по делото деяния лица, които налагат отмяна на Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №П-048/1999г. по описа Военно-окръжна прокуратура-гр.София, респ. на потвърдителното определение на СГС, НО, 9 състав.

На първо място трябва да се посочи, че определението на СГС е преждевременно, доколкото съдът не изпълнил задължението си да изясни дали всички пострадали, които имат право на жалба, са били надлежно уведомени за прекратяването на наказателното производство от прокурора, изтекли ли са сроковете за обжалване и колко са постъпилите жалби. Разглеждането на делото само по отношение на един от пострадалите, които съгласно описа в т.49, л.2-л.34 от досъдебното производство са доста повече, създава възможност за постановяването на противоречиви съдебни актове и за възникване на предпоставки за задействане на забраната *non bis in idem* в разрез с изискванията на чл.243, ал.4 НПК, която дава възможност на всяко пострадало физическо лице да обжалва постановлението за прекратяване на наказателното производство.

В тази насока е трайната практика на ВКС, на САС и на самия СГС (срв. непроизнасянето на редица състави на СГС по жалби срещу спирането на наказателното производство от 04.10.2018г. - т.109, т.110 и сл. от досъдебното производство).

На второ място самото определение на СГС, което се атакува пред настоящия съд е неправилно, доколкото съдът е приел, че прокурорът има право да прецени дали пострадалите лица следва да имат достъп до материалите по делото по реда на чл.200 НПК. Това съждение на първата инстанция е невярно.

Пострадалите от престъплението имат право да се запознаят с материалите по досъдебното производство, като то им бъде предявено по реда на чл.227-чл.229 НПК преди приключване на разследването. Трябва да се посочи, че при своите разпити редица пострадали са направили искане да им

бъдат предявени материалите по разследването преди неговото приключване (срв. т.80 ДП - св.А. А. А., св.Т. Х., св.Н. А. и др., т.81 ДП - св.И. И., св.И. Х., св.А. Х. и много други, срв. т.116-т.118 ДП и т.122-т.125 ДП - многобройните молби на пострадали с приложени пълномощни за адвокатите Е. Ф., С. К., М. И., Ч. К., Г. Д. и пр., молбите и жалбите в т.136-т.151 ДП и т.н.).

Едва след приключване на разследването по описания начин с предявяване на материалите от досъдебното производство на поискалите това пострадали по реда и при условията на чл.227-чл.229 НПК, прокурорът може да се произнесе с постановление за прекратяване на наказателното производство във втория стадий на досъдебното производство - „Действия на прокурора след завършване на разследването“ (Глава 18 НПК). Преди да е завършен по съответния ред първия стадий на досъдебното производство - „Разследване“ (Глава 17 НПК), прокурорът няма възможност да прекрати цялото наказателно производство, както е сторено с Постановлението от 31.05.2022г., доколкото по този начин се отнемат дадени от закона права на пострадалите в наказателния процес, вкл. правото да се запознаят с материалите по делото (чл.228 НПК), да правят искания, бележки и възражения по разследването (чл.229, ал.1 и ал.2 НПК) и да получат отговор на тези свои искания, бележки и възражения от прокурора (чл.229, ал.3 НПК).

Поради това настоящият съдебен състав намира, че Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №II-048/1999г. по описа Военно-окръжна прокуратура-гр.София е постановено при редица допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и ограничаване правата на пострадалите лица, което налага неговата отмяна само на това основание.

В случая не може да се прави паралел с т.2, ал.2 от Решението на СЕС (Голям състав) от 05.06.2018г. по дело С-612/2015г. (Н. К., М. Х. и С. К.), доколкото при прекратяване на наказателното производство от прокурора делото въобще не стига до съд и не се осигурява предвидената възможност на засегнатите лица да се запознаят с материалите по досъдебното производство и да получат отговор на своите искания, бележки и възражения.

На трето място - самото Постановление на Военно-окръжна

прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №II-048/1999г. по описа Военно-окръжна прокуратура-гр.София не съдържа отговор на основните въпроси по чл.243, ал.1 НПК вр. чл.24, ал.1 НПК, като наказателното производство е прекратено поради смъртта на 31.03.2022г. на Г. И. А. - последното лице, което е било обвиняем по досъдебното производство.

Смъртта на обвиняемия позволява наказателното производство да бъде прекратено спрямо починалото лице, но не дава възможност за прекратяване на цялото наказателно производство, без прокурорът да се произнесе по това дали има извършено престъпление, какво е това престъпление и има ли други лица, които биха могли да носят отговорност за престъплението, ако такова има.

В Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №II-048/1999г. по описа Военно-окръжна прокуратура-гр.София липсва отговор на тези въпроси, независимо от наличието по делото на многобройни молби на пострадали лица и техните защитници с твърдения за наличие на престъпления с различна правна квалификация, от тази, която е била приета от ВОП-гр.София, както и за лица, различни от четиримата обвиняеми по делото, носещи отговорност за тези престъпления.

Едва след отговор на тези въпроси и то след като разследването по досъдебното производство е приключило по съответния ред на чл.227-чл.230 НПК, прокурорът би могъл да прекрати изцяло наказателното производство, ако приеме, че престъплението е само това, за което са били обвинени лицата Т. Х. Ж., Г. И. А. и Д. И. С. (чл.387, ал.2 НК вр. чл.26, ал.1 НК вр. чл.20, ал.2 НК - за С. и вр. чл.20, ал.3 за Ж. и за А.).

В случая прокурорът трябва да изложи и своите съображения защо не приема наличието на престъпления по чл.417 НК и чл.418 НК, за които не се прилагат правилата за давност по чл.80 НК и чл.81 НК, при наличието на доказателства по делото за ограничаване на основни права и свободи въз основа на етнически и езиков признак.

В тази насока ще следва да се съпоставят събраните доказателства с разпоредбата на чл.7 от Римския статут на Международния наказателен съд, приет от дипломатическата конференция на пълномощните представители

под егидата на ООН за учредяване на Международен наказателен съд на 17.07.1998г. (ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 15.03.2002г. - ДВ, бр.31/2002г., в сила от 01.07.2002г. - обнародван ДВ. бр.68 от 16.07.2002г.) и при отчитане на текстовете на ратифицираните, публикувани в Държавен вестник и действащи за Република България Международна конвенция за предотвратяване и наказание на престъплението апартейд (ратифицирана с Указ №1156 на Държавния съвет от 31.V.1974г. - ДВ, бр.46 от 14.VI.1974г., в сила от 18.VII.1976г. - обнародвана ДВ. бр.31 от 19.IV.1977г.) и Конвенция за неприлагане на давност по отношение на военните престъпления и престъпленията против човечеството (Приета от Общото събрание на ООН на 26.11.1968г. с резолюция 2391 (XXIII), ратифицирана с Указ №344 от 10.04.1969г. - ДВ, бр.31/1969г., в сила за Република България от 11.11.1970г. - обнародвана ДВ., бр.99 от 17.12.2010г.).

Доколкото към настоящия момент липсва пълноценно и мотивирано произнасяне на прокурор за прекратяване на наказателното производство, няма как съдът да вземе становище по изложените по-горе въпроси, доколкото в процедурата по чл.243 НПК съдът не може да заменя или подменя вътрешното убеждение на прокурора, в чиито правомощия е преценката на въпросите по чл.242 НПК.

Всичко изложено мотивира този съдебен състав да приеме, че Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София и Определението на Софийски градски съд, които се контролират в настоящето производство, са необосновани и неправилни и следва да бъдат отменени, а делото да бъде върнато на Военно-окръжна прокуратура-гр.София за продължаване на процесуално-следствените действия по него в съответствие с мотивите на настоящето определение.

Водим от изложеното и на основание чл.243, ал.8 вр. ал.6, т.3 от НПК , **Софийски апелативен съд, 6 състав**

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ Определението от 20.06.2022г. по НЧД №2337/2022г. по описа на СГС, НО, 9 състав, с което е потвърдено Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №П-048/1999г. по описа на Военно-окръжна прокуратура-гр.София.

ОТМЕНЯ Постановлението на Военно-окръжна прокуратура-гр.София от 31.05.2022г. за прекратяване на наказателното производство по ДП №П-048/1999г. по описа на Военно-окръжна прокуратура-гр.София.

ВРЪЩА делото на Военно-окръжна прокуратура-гр.София за продължаване на процесуално-следствените действия.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване или протест.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____